

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมปริมาณการบริโภค
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย
Problems and Suggested Legal Solutions to Control Alcohol
Consumption for Reducing Road Accidents in Thailand

ศิริยุญา ดุสิตนانونท์* และปรกรณ์ วิญญูหัตถกิจ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

Sirinya Dusitnanond* and Pakorn Winyuhuttakit
Faculty of Law, University of the Thai Chamber of Commerce

Received: May 11, 2022

Revised: August 16, 2022

Accepted: August 23, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีที่จะก่อให้เกิดอันตราย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของต่างประเทศ และประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบด้านกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนน และนำเสนอข้อเสนอแนะด้านนโยบายในเชิงกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคมแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสาร กฎหมาย นโยบาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนทำให้ทราบถึงปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทยที่มาจากการการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุการเมาแล้วขับ การดื่มก่อนวัยอันควร หรือการดื่มในปริมาณที่มากเกินไป ผลของการวิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะ ประการแรก การเพิ่มมาตรการเรื่องปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย โดยการใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายเป็นเกณฑ์ในการกำหนดบทลงโทษ ประการที่สอง สนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อร่างกาย และความเข้าใจเกี่ยวกับ ดื่มมาตรฐาน (Standard Drink) ประการที่สาม ส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในการป้องกัน และลดปัญหาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่รับผิดชอบ ประการที่สี่ เพิ่มมาตรการจำแนกความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งในการกระทำความผิด ประการที่ห้า การเพิ่มมาตรการบังคับติดตั้งเครื่อง Lenition Interlock เมื่อผู้กระทำความผิดเมาแล้วขับมีพฤติกรรมและความผิดที่ร้ายแรง

คำสำคัญ: อุบัติเหตุบนท้องถนน พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มและแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติ
จราจรทางบก พ.ศ. 2522

Abstract

The objective of this research was to study alcohol consumption in case of danger and related laws of alcoholic beverage control to reduce road accidents in foreign countries and Thailand. This research aimed to analyze the problems and legal effects of alcoholic beverage control to reduce road accidents and suggest the policy proposals in legal, economic, and social aspects to relevant agencies. Research methodology applied documentary research on laws, policy and measures related to alcoholic beverage control to reduce road accidents in order to be aware of the problem of road accidents in Thailand that resulted from alcohol consumption whether due to drunk driving, premature drinking or drinking in excess. The results of the research suggested that, first, to intensify the measure by using the alcohol level in the body as a criterion to determine the penalty. Second, to educate about the effects of alcoholic beverages on the body, and knowledge of standard drink. Third, to promote the collaboration between government and private sectors to prevent and reduce problems with irresponsible alcohol consumption. Fourth, to intensify the measures to classify the severity of the offense by considering the number of offenses. Fifth, to introduce measures to enforce the installation of Ignition Interlock when the offender had committed drunk driving behavior and caused serious offenses.

Keyword: Road accident, Beverage and Alcohol Control Act B.E. 2551 (2008), Road Traffic Act B.E. 2522 (1979)

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประสบปัญหาการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมีข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) (World Health Organization, 2022) จัดลำดับให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอัตราการเกิดอุบัติเหตุสูงเป็นอันดับ 8 ของโลก และสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 ในเอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อป้องกันความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทางท้องถนน ผู้วิจัยจึงประสงค์จะศึกษาปัญหา ผลกระทบ และแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล และควบคุมการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่มีสาเหตุจากการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในประเทศไทยโดยตรง เพื่อศึกษา วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบด้านกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนในประเทศไทยอันมีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนภายในประเทศ โดยหากหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม และกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำนโยบายในเชิงกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคมตามนโยบาย แบบแผน และแผนการที่ได้เสนอแนะย่อมสามารถสร้างองค์ความรู้ และความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และนำมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดจราจร อันเนื่องมาจากการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์อย่างบูรณาการและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีที่จะก่อให้เกิดอันตราย อาทิ การเมาแล้วขับ การตีมือก่อนวัยอันควร และการตีมือในปริมาณที่มากเกินไป
2. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการตีมือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของต่างประเทศและประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนะนโยบาย กฎหมาย มาตรการ ตลอดจนแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการตีมือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทยแก่ภาครัฐ รวมถึงการรณรงค์ การให้ความรู้ การเพิ่มพูนความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

1. กฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการตีมือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย

การควบคุมการตีมือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย โดย นพ. ธนะพงศ์ จินวงษ์ ผู้จัดการศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.) ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการขับรถยนต์ไว้ว่า การตีมือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับรถส่งผลให้ประสิทธิภาพในการขับรถลดลง เช่น การมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ มีโอกาสเสี่ยงเกิดอุบัติเหตุขึ้นเป็น 2 เท่า และการมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด 100 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นเป็น 6 เท่า และปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 150 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุสูงถึง 40 เท่า (Ministry of Public Health, 2020) ดังนั้นการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการตีมือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทยจึงมีความสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นสำหรับควบคุมการใช้ถนน หรือทางของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ขับขี่คนเดินเท้าให้ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน กฎหมายฉบับนี้จึงได้กำหนดให้การขับรถยนต์ในขณะเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือของเมาอย่างอื่นเป็นความผิด และกำหนดโทษของการฝ่าฝืนไว้โดยมาตรา 43 ได้ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถยนต์ในขณะเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือของเมาอย่างอื่น ทั้งนี้คนคดีที่ผู้ขับขี่ต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้น ๆ นอกจากจะได้รับโทษสำหรับการกระทำความผิดแล้ว ถ้าศาลเห็นว่าหากให้ผู้นั้นขับรถต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ศาลมีอำนาจตามมาตรา 162 ที่จะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นได้ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งยังอยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขฟื้นฟูได้ ศาลอาจมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้น และให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงาน

สาธารณประโยชน์ภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยให้อยู่ในความดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศลสาธารณะ หรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับผิดชอบได้ด้วยก็ได้ และถ้าความปรากฏในภายหลังว่าผู้กระทำความผิดดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นได้ หากมีการฝ่าฝืนโดยการขับขี่รถในระหว่างที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ตามคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท (Office of the Council of State, 2019)

1.2 กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการขับรถในขณะเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือของเมาอย่างอื่น ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537) และกฎกระทรวงฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2560) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือไม่ โดยให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยใช้วิธีการตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจ หรือทดสอบให้ใช้เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ตรวจวัดจากปัสสาวะ ตรวจวัดจากเลือด ซึ่งการตรวจวัดจากปัสสาวะ หรือตรวจวัดจากเลือดให้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบตรวจวัดลมหายใจได้เท่านั้น กรณีที่ต้องทดสอบ โดยวิธีตรวจวัดจากเลือดให้ส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด และทำการเจาะเลือดภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม ถ้า และปรากฏว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เว้นแต่ผู้ขับขี่ที่ปรากฏปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ และผู้ขับขี่ซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ หรือผู้ขับขี่ซึ่งได้รับใบอนุญาตขับรถชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ หรือผู้ขับขี่ซึ่งมีใบอนุญาตขับขี่สำหรับรถประเภทอื่นที่ใช้แทนกันไม่ได้ หรือผู้ขับขี่ซึ่งไม่มีใบอนุญาตขับขี่ หรืออยู่ระหว่างถูกพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ กรณีตรวจวัดจากลมหายใจ ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ 2,000 กรณีตรวจวัดจากปัสสาวะ ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ เศษ 1 ส่วน 1.3 (Office of the Council of State, 2017)

1.3 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้วางมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ไว้ในมาตรา 26 โดยกำหนดให้ผู้ผลิต หรือนำเข้าต้องจัดให้มีบรรจุภัณฑ์ และฉลากพร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Office of the Council of State, 2017)

1.4 กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับฉลากของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ หรือบริเวณวัด หรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาล และร้านขายยา สถานที่ราชการ หอพัก สถานศึกษา สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะ หรือสถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และการห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณต่าง ๆ (Office of the Council of State, 2015)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารวิชาการ งานวิจัย หนังสือ บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย และประเทศที่เลือกเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ เวียดนาม ญี่ปุ่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเป็นกลุ่มประเทศที่มีบทกฎหมาย กฏระเบียบ รวมถึงมาตรการเพื่อควบคุมการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน เนื่องจากการเมาแล้วขับ รวมถึงบทลงโทษกรณีขับรถในขณะเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไว้เคร่งครัดกว่าประเทศอื่น ๆ อาทิ กฎหมายประเทศอังกฤษที่กำหนดอัตราโทษของการขับรถขณะเมาไว้สูงถึง 250,000 บาท และกำหนดวิธีการลงโทษในชุมชน (Community Penalty Order) อาทิ การทำงานบริการสังคม การควบคุมความประพฤติ ฯลฯ ตามพระราชบัญญัติความปลอดภัยทางถนน ค.ศ. 1988 (Government of the United Kingdom, 2022) หรือประเทศเวียดนามที่มีการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ที่เข้มงวดกว่าประเทศอื่น ๆ โดยนับแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 เป็นต้นมา ประเทศเวียดนามได้บังคับใช้ Law on Prevention And Control of Harmful Effects of Alcoholic Beverages ได้กำหนดระดับแอลกอฮอล์สำหรับผู้ขับขี่รถทุกประเภทไว้ไม่เกิน 0 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ (Bakermckenzie, 2020) ซึ่งการศึกษา กลุ่มประเทศเหล่านี้จะทำให้ประเทศไทยมีแนวทางการแก้ไขกฎหมาย มาตรการ รวมถึงนโยบายให้เคร่งครัดขึ้น เพื่อป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนนที่สืบเนื่องมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากศึกษาจากบทกฎหมาย กฏระเบียบ และนโยบายของกลุ่มประเทศข้างต้นแล้ว ยังมุ่งศึกษาสถิติ การเสียชีวิตจากพฤติกรรมเมาแล้วขับ (Don't Drive Drunk Foundation, 2022) ทำให้ทราบว่าจำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุบนท้องถนนในประเทศไทยในช่วงระหว่างปี 2558-2565 มีจำนวนเดือนที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดถึง 100,949 ครั้ง ได้แก่ เดือนธันวาคม 2563 ซึ่งถือเป็นจำนวนครั้งที่มาก และเป็นปีที่ตระหนักถึงความเสียหายโดยไม่สมเหตุสมผลของประชาชนชาวไทย เนื่องจากอุบัติเหตุเช่นนี้สามารถควบคุมได้ แต่ประเทศไทยกลับไม่มีวิธีการที่ครอบคลุมอย่างเพียงพอเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว บทความวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งศึกษา วิเคราะห์กฎหมาย มาตรการ และนโยบายของประเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้แก้ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนที่สืบเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย และคาดหวังให้ผู้ศึกษาสามารถนำข้อเสนอแนะ ทั้งเชิงกฎหมาย และนโยบายไปปรับใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

ผลการศึกษา

1. พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จะก่อให้เกิดอันตรายบนท้องถนน ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่สืบเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยเพศ วัย หรือสถานภาพทางสังคม โดยทั่วไปมักพบในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากอยู่ในช่วงวัยที่คึกคะนอง รวมถึงปัจจัยด้านจิตวิทยา พฤติกรรมชอบความเสี่ยง ประมาท หรือปัจจัยด้านพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนติด การการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินพอดี และประสบการณ์การขับขี้นานแต่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ปัจจัยด้านสังคม และวัฒนธรรม การบังคับใช้กฎหมาย ธรรมเนียมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสังคมล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายบนท้องถนนได้ทั้งสิ้น

2. แนวทางการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย องค์การที่มีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ (เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ) ซึ่งมีอำนาจสั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับ หรือเมาเครื่องตีแอลกอฮอล์หรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

จากการศึกษา พบว่า ที่ผ่านมามีประเทศไทยมุ่งเน้นการใช้นโยบายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาล หรือวันหยุดที่สำคัญ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยลดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ในช่วงเทศกาล หรือวันหยุดสำคัญดังกล่าว แต่อาจไม่ยั่งยืนเพราะเมื่อพ้นการบังคับใช้นโยบายในช่วงเทศกาล หรือวันหยุดที่สำคัญแล้วอุบัติเหตุบนท้องถนนก็อาจเกิดขึ้นอีก นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายสำคัญที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมการใช้รถบนท้องถนน ซึ่งรวมถึงปัญหาการขับรถในขณะที่เมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือของเมาอย่างอื่นด้วย ตามมาตรา 43 (2) หากผู้ขับขี่ฝ่าฝืนจะต้องรับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 160 ตรี โดยหากพิจารณาอัตราโทษสำหรับกรณีขับรถในขณะที่เมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะเห็นว่าอัตราโทษที่ต่ำกว่าประเทศอื่น อาทิ สหรัฐอเมริกา ที่กำหนดอัตราโทษสูงสุดถึงสามแสนบาท หรือประเทศอังกฤษที่กำหนดอัตราโทษสูงสุดถึงสองแสนห้าหมื่นบาท ฯลฯ (Kulachai, 2012) โดยปัจจุบันสังคมโลกรวมถึงประเทศไทยขับเคลื่อนด้วยระบบทุนนิยมจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าเงินเป็นทรัพย์สินที่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพของมนุษย์ ฉะนั้นหากประเทศไทยปรับเปลี่ยนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษกรณีขับรถในขณะที่เมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สูงขึ้นก็อาจมีแนวโน้มที่ปัญหากรณีดังกล่าวจะลดลง นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายสำคัญที่ใช้วางมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ โดยการจำกัดการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบางสถานที่และบางช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนด

3. แนวทางการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของต่างประเทศ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมปริมาณแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม ญี่ปุ่น พบว่า กลุ่มประเทศดังกล่าวใช้มาตรการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่เข้มงวด และกำหนดอัตราจำคุก รวมถึงค่าปรับที่สูงเพื่อควบคุมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ขณะขับขี่ โดยประเทศเวียดนามมีมาตรการในการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด และอัตราค่าปรับสูงสุดไว้เข้มงวดกว่าประเทศอื่น ๆ ในขณะที่สหรัฐอเมริกามีการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้เข้มงวดกว่าประเทศอื่น (Kulachai, 2012) ทั้งนี้ โดยมีแนวโน้ม หรือความคาดหมายว่ามาตรการการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดรวมถึงอัตราโทษปรับ และจำคุกที่เข้มงวดจะทำให้ลดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่สืบเนื่องการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง นอกจากนี้ยังมีมาตรการการเลือกตั้งจุดตรวจ ณ สถานที่ที่สุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ หรือแหล่งที่ใกล้กับสถานบันเทิง โดยเฉพาะแหล่งที่ใกล้กับสถานบันเทิงเนื่องจากสถานที่เหล่านี้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งมีแนวโน้มว่าผู้ใช้บริการมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั่นเอง ฉะนั้นเพื่อลดปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนที่สืบเนื่องการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเทศที่ศึกษาจึงมุ่งเน้นการตั้งจุดตรวจ รวมถึงการให้ความตระหนักรู้แก่บริการที่จะจำหน่าย หรือบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างจำกัด มีการขับเคลื่อนโปรแกรมยานพาหนะทางเลือกเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหามาแล้วขับ และ

มีการบำบัด อบรม ให้ความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้การจัดการเกี่ยวกับการเมาแล้วขับแก่ผู้กระทำผิด เพื่อให้เกิดความตระหนักและป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (European Transport Safety Council, 2019)

4. ปัญหา และอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทย

การตั้งจุดตรวจวัดแอลกอฮอล์เป็นวิธีการหลักในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อลดอุบัติเหตุจากพฤติกรรมผู้ขับขี่เมาแล้วขับ โดยเป็นการตรวจจับเฉพาะเรื่องเพื่อการแก้ปัญหาเรื่องการขับรถเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตาม ในการบังคับใช้กฎหมาย “เมาแล้วขับ” ของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ (Office of the Health Promotion Fund, 2020) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (ก.) ปัญหาด้านเครื่องมือตรวจวัดแอลกอฮอล์ เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีจำนวนจำกัด และเครื่องมือตรวจวัดบางเครื่องถูกใช้งานมากกว่า 15 ปี ส่งผลให้เกิดการชำรุดระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่รถของสายตรวจแต่ละคันไม่อาจจะเป็นรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์จะไม่มีชุดของเครื่องมือและอุปกรณ์ดังกล่าวพร้อม ไม่สามารถทำการเรียกผู้ขับขี่ที่มีพฤติกรรมการขับขี่

ที่สันนิษฐานได้ว่า “เมาแล้วขับ” ได้ทันที (ข.) ปัญหาระบบฐานข้อมูลในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีการกระทำความผิดซ้ำ ยังไม่มีระบบตรวจสอบที่ชัดเจน และลงโทษในอัตราที่หนักกว่าครั้งแรก ดังนั้นอัตราโทษที่ไม่ได้แตกต่างจากคนกระทำความผิดในครั้งแรก จึงทำให้ประชาชนไม่เกรงกลัวเท่าใดนัก (ค.) ปัญหาด้านผู้ขับขี่ประกอบด้วยหลายลักษณะ ได้แก่ การปฏิเสธและไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจวัดแอลกอฮอล์ โดยมักอ้างว่าเครื่องตรวจไม่ได้มาตรฐาน การใช้อำนาจ และอิทธิพลของตนเอง (ง.) ปัญหาที่เกิดจากสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากการจัดตั้งกลุ่มการจัดทำเว็บเพจ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจเว็บเพจลักษณะนี้จะคอยให้ข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่เป็นการอำนวยการความสะดวกให้สมาชิกหลีกเลี่ยงการถูกเรียกตรวจวัดแอลกอฮอล์โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ (จ.) กำหนดระยะเวลาการส่งฟ้อง เนื่องจากคดีเมาแล้วขับเป็นคดีที่อัยการส่งฟ้องศาลแขวง ข้อจำกัดที่พบ คือ จะต้องส่งฟ้องภายใน 48 ชั่วโมง ปัญหา คือ สืบค้นประวัติไม่ทัน จึงไม่ทราบว่าเป็นการกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ ทำให้การลงโทษไม่ได้สัดส่วนกับการขาดจิตสำนึกของผู้กระทำผิด

อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบมาตรการของกฎหมายควบคุมปริมาณแอลกอฮอล์เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของต่างประเทศ ได้แก่ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม ญี่ปุ่นและไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบประเด็นสำคัญดังนี้ คือ

1. ระดับแอลกอฮอล์ในเลือด (Blood Alcohol Content: BAC) จากการศึกษามาตรการตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนของต่างประเทศ สามารถอภิปรายได้ว่ากฎหมายประเทศเวียดนามมีมาตรการในการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดไว้เข้มงวดกว่าประเทศอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหากการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนอันเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงสมควรที่ประเทศไทยจะปรับเปลี่ยนระดับแอลกอฮอล์ในเลือดให้มีความเข้มงวดดังเช่นประเทศเวียดนาม และอาจจำแนกประเภทระดับแอลกอฮอล์ของรถจักรยานยนต์จักรยานยนต์ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะในการขับขี่

มากขึ้น โดยรถยนต์เป็นเครื่องยนต์ที่มีขนาดใหญ่กว่า และเมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วอาจทำให้เกิดความสูญเสียมากกว่ารถจักรยานยนต์ ฉะนั้นจึงสมควรกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของการขับขี่รถยนต์ให้เข้มงวดกว่าการขับขี่รถจักรยานยนต์

2. อัตราค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนด เปรียบเทียบอัตราโทษปรับของแต่ละประเทศที่ได้ทำการศึกษาว่าประเทศใดมีค่าปรับสูงกว่าเป็นเรื่องยากลำบากเนื่องจากค่าครองชีพของแต่ละประเทศไม่เท่ากันดังนั้นจึงต้องเปรียบเทียบค่าปรับด้วยการเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของแต่ละประเทศ โดยประเทศอังกฤษผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อยู่ที่ 1,171,140 บาท ค่าปรับต่ำสุดกำหนดอยู่ที่ 7,500 บาท (0.64%) ค่าปรับสูงสุดกำหนดอยู่ที่ 250,000 บาท (21.35%) กรณีทำให้มีผู้เสียชีวิตอัตราค่าปรับจะไม่จำกัดจำนวนเงินขึ้นอยู่กับการพิจารณาของศาลประเทศสหรัฐอเมริกา ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อยู่ที่ 1,443,360 บาท ค่าปรับต่ำสุดกำหนดอยู่ที่ 60,000 บาท (4.16%) ค่าปรับสูงสุดกำหนดอยู่ที่ 300,000 บาท (20.78%) กรณีทำให้มีผู้เสียชีวิตอัตราค่าปรับกำหนดอยู่ที่ 300,000 บาท (20.78%) ประเทศเวียดนามผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อยู่ที่ 42,210 บาท ค่าปรับต่ำสุดกำหนดอยู่ที่ 900 บาท (2.13%) ค่าปรับสูงสุดกำหนดอยู่ที่ 9,000 บาท (42.51%) กรณีทำให้มีผู้เสียชีวิตอัตราค่าปรับจะไม่จำกัดจำนวนเงิน ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของศาลประเทศญี่ปุ่นผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อยู่ที่ 1,222,705 บาท อัตราค่าปรับกรณีทั่วไป และกรณีทำให้มีผู้เสียชีวิตอัตราค่าปรับจะไม่จำกัดจำนวนเงินขึ้นอยู่กับการพิจารณาของศาล สำหรับประเทศไทยนั้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อยู่ที่ 149,160 บาท ค่าปรับต่ำสุดกำหนดอยู่ที่ 5,000 บาท (3.35%) ค่าปรับสูงสุดกำหนดอยู่ที่ 20,000 บาท (13.41%) กรณีทำให้มีผู้เสียชีวิตอัตราค่าปรับอยู่ที่ 200,000 บาท (134.08%) (Kulachai, 2012)

3. อัตราโทษจำคุก การเปรียบเทียบในส่วนนี้เป็นอัตราโทษจำคุก 2 ส่วน คือ กรณีมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด และกรณีก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และมีผู้เสียชีวิต ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกามีโทษจำคุกกรณีที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดสูงที่สุด คือ 10 ปี รองลงมา คือ ประเทศญี่ปุ่น คือ ไม่เกิน 5 ปี ตามด้วยประเทศไทย คือ ไม่เกิน 6 เดือน ในขณะที่ประเทศอังกฤษ และประเทศเวียดนามไม่มีโทษจำคุกสำหรับกรณีนี้ และเมื่อพิจารณาถึงกรณีการก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และมีผู้เสียชีวิต โดยผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกามีโทษรุนแรงที่สุด คือ จำคุก 2-20 ปี และประเทศญี่ปุ่นที่จำคุกไม่เกิน 20 ปี รองลงมา คือ ประเทศอังกฤษ ส่วนไทย และเวียดนามมีอัตราโทษเท่ากัน คือ จำคุก 3-10 ปี

4. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ขับขี่ และบทลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องในกรณีเมาแล้วขับกฎหมายไทยกำหนดฐานความผิดสำหรับการขับขี่ในขณะมีเมามาซึ่งมีเพียงฐานความผิดเดียว คือ ความผิดตามมาตรา 160 ตรี วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 โดยไม่คำนึงถึงปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด โดยกำหนดความรับผิดแก่ผู้ขับขี่ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด 80 และ 200 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์อยู่ในระหว่างโทษเดียวกัน แม้โอกาสที่ในการเกิดอุบัติเหตุจะต่างกันถึง 37 เท่า ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่ไม่เหมาะสม และไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดของตน ในขณะที่กฎหมายของต่างประเทศได้มีการกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการเมาแล้วขับ โดยมีการกำหนดโทษโดยการใช้เกณฑ์กำหนดโทษตามปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย เช่น ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ใช้มาตรการเพิ่มโทษตามปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายเป็นสำคัญ ซึ่งบทลงโทษจะแปรผันไปตามปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย ประเทศ

ญี่ปุ่นก็ใช้เกณฑ์นี้เช่นกัน ในกรณีที่ผู้ขับขี่ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 30 แต่ไม่ถึง 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะมีความผิดคนละฐานความผิด และต้องถูกพิจารณาระวางโทษที่แตกต่างกันกับการที่ผู้ขับขี่ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

นอกจากนี้ กฎหมายไทยยังนำข้อเท็จจริงจากพฤติกรรมการกระทำความผิดมาใช้เป็นองค์ประกอบของฐานความผิด คือ ปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย และอายุของผู้ขับขี่ แต่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าผู้ขับขี่นั้นเมา หรือไม่เพียงเท่านั้น ในขณะที่ต่างประเทศได้กำหนดมาตรการ โดยให้นำข้อเท็จจริงจากพฤติกรรมการกระทำความผิดประกอบในการพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยข้อเท็จจริงมาใช้ในการประกอบการพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดนั้นเมา หรือไม่นั้น ได้แก่ ปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย อายุของผู้ขับขี่ อาชีพของผู้ขับขี่ และประเภทของรถที่ขับขี่ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่รถเพื่อการพาณิชย์ และปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายของบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ และบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ประเทศเวียดนามมีการกำหนดปริมาณแอลกอฮอล์ที่จะถือว่าเมาตามประเภทของยานพาหนะที่ขับขี่ ซึ่งแต่ละเกณฑ์มีฐานความผิด และบทลงโทษที่แตกต่างกัน มีการนำเรื่องจำนวนครั้งที่กระทำความผิดมาใช้ประกอบการพิจารณาฐานความผิด และบทลงโทษ ดังนั้น จึงมีการกำหนดโทษตามระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย และจำนวนครั้งของการกระทำความผิด ซึ่งถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายน้อย และจำนวนครั้งของการกระทำความผิดน้อย โทษของผู้กระทำความผิดก็จะน้อยลงไปด้วย หากที่ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดบ่อยครั้งโทษของผู้กระทำความผิดก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

5. การบังคับใช้กฎหมายมาแล้วซ้ำในต่างประเทศ การบังคับใช้กฎหมายมาแล้วซ้ำของเจ้าหน้าที่ตำรวจในต่างประเทศนั้น การตั้งจุดตรวจวัดแอลกอฮอล์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ว่าในรูปแบบของการสุ่มตรวจวัดแอลกอฮอล์ (Random Breath Testing: RBT) โดยผู้ขับขี่ทุกคนที่ขับรถผ่านจุดตรวจวัดต้องหยุดรถเพื่อเป่าทดสอบระดับแอลกอฮอล์ในเลือด หรือในรูปแบบของการเลือกตรวจวัดแอลกอฮอล์ (Selective Breath Testing: SBT) โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเลือกตรวจเฉพาะผู้ขับขี่ที่มีเหตุอันควรสงสัย ด้วยการสั่งให้ผู้ขับขี่ดังกล่าวเป่าทดสอบระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ในประเทศอังกฤษ ซึ่งถือเป็นประเทศอันดับต้น ๆ ที่เริ่มมีการตั้งจุดตรวจบริเวณริมถนน เพื่อตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดนั้น ในปี ค.ศ. 1983 ได้มีการนำวิธีการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ทางลมหายใจมาใช้แทนที่การตรวจวัดจากเลือด และในปี ค.ศ. 1996 มีการนำนโยบายการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุมาปฏิบัติอย่างจริงจัง ดังนั้น ผู้ขับขี่ทุกรายที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุจะต้องถูกตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ไม่ว่าอุบัติเหตุนั้นจะมีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือไม่ก็ตาม (Kulachai and Kluklai, 2015) เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนอันเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงสมควรที่จะกำหนดนโยบาย หรือมาตรการในการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุ และนำบังคับใช้อย่างจริงจัง และจะต้องไม่งดเว้น หรือละเลยที่จะปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว โดยการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์นั้น นอกจากจะเป็นมาตรการที่ใช้ตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเกิดอุบัติเหตุว่าผู้กระทำมาแล้วซ้ำ หรือไม่ แล้วยังเป็นมาตรการที่ใช้ป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่สืบเนื่องมาจากการเมาแล้วซ้ำอีกด้วย หากเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง โดยตั้งจุดตรวจ ณ สถานที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ หรือแหล่งที่ใกล้กับสถานบันเทิงที่ยอมทำให้ผู้ขับขี่รถยนต์ที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าที่กฎหมายมีจำนวนลดลง ประกอบกับทำให้ความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุ

บนท้องถนนที่สืบเนื่องมาจากการเมาแล้วขับลดลงไปด้วย โดย (Institute of Alcohol Studies, 2010) และ (Traffic Injury Foundation, 2009) ได้รายงานแนวโน้มที่สอดคล้องกันว่าการบังคับใช้กฎหมายเมาแล้วขับ โดยการตั้งจุดตรวจวัดแอลกอฮอล์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทำให้จำนวนผู้เสียชีวิต หรือบาดเจ็บสาหัสจากอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ และจำนวนผู้ที่ตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ทางลมหายใจไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎหมายมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง

6. การรณรงค์การให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายเมาแล้วขับ การให้ความรู้เรื่องเมาไม่ขับในที่สาธารณะ และชุมชน มีการให้ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมาแล้วขับผ่านทางสื่อสาธารณะ มีการจัดกิจกรรมภายในชุมชน ตัวอย่างเช่น กิจกรรมของรัฐแมสซาชูเซตส์ ถูกออกแบบขึ้นเพื่อลดจำนวนผู้กระทำความผิดเรื่องเมาแล้วขับโดยมีสาเหตุจากความเร็ว ผู้ประสานงานที่ทำงานภายในชุมชนจะเป็นผู้จัดกิจกรรม โดยให้บุคคลในท้องถิ่นเป็นผู้จัดกิจกรรม เช่น แคมเปญจากสื่อ และจัดงานวันตระหนักในการขับขณะมีเมามา อบรมความรู้ให้กับตำรวจ และให้ความรู้แก่เด็กมัธยมศึกษา มีการจัดอบรมให้แก่บริกรขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อลดจำนวนการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญดังต่อไปนี้ (ก) ความปลอดภัยด้านสุขภาพและการขาดความรับผิดชอบต่อการบริการที่อาจก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ (ข) การป้องกันปัญหาที่เกิดจากระดับแอลกอฮอล์ในร่างกาย ผ่านการฝึกฝนด้านการให้บริการ โดยให้เป็นไปตามอายุให้มีการตรวจบัตรประชาชน และการเลือกเครื่องดื่ม (ค) การป้องกันผู้กระทำความผิดกฎหมายกรณีเมาแล้วขับ โดยจะต้องทำการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน ต้องปฏิเสธการให้บริการที่ไม่เหมาะสมกับอายุ และจัดหายานพาหนะหากผู้รับบริการนั้นมึนเมา เพื่อป้องกันการกระทำความผิดเมาแล้วขับมีการออกกฎหมาย เพื่อลงโทษผู้ประกอบการที่ขาดความรับผิดชอบ ในการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถูกแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ กฎหมายทางแพ่งที่ให้มีการเรียกเก็บค่าเสียหายจากผู้ประกอบกิจการเนื่องจากให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยขาดความรับผิดชอบ และการจัดเก็บภาษีจากการค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกฎหมายที่มีบทลงโทษทางอาญาของการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ลูกค้าที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและผู้ที่มีอาการติดเหล้า

โปรแกรมยานพาหนะทางเลือกเป็นรูปแบบของยานพาหนะทางเลือกที่มีการจัดหาคนขับ และได้รับการอบรมหลักสูตรการขับชียานพาหนะอย่างปลอดภัยซึ่งเหมาะสมกับผู้ที่มีอาการติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เรื้อรัง โดยเฉพาะเพื่อลดอัตราความเสี่ยงต่อการขับชี่ ตัวอย่างเช่น การจัดหารถแท็กซี่สำหรับผู้มีอาการเมาในระดับที่ไม่สามารถขับรถได้ เป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยก็มีธุรกิจประเภทนี้เกิดขึ้นที่เรียกว่า “U Drink I Drive”

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการกำหนดโทษสำหรับการเมาแล้วขับ แต่การกระทำความผิดดังกล่าวไม่ลดจำนวนลง อีกทั้งยังมีการกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันอาจจะเป็นเพราะโทษสำหรับความผิดฐานขับรถในขณะมีเมามาในประเทศไทยมีอัตราโทษน้อยเกินไป ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวไม่เกรงกลัวที่จะกระทำความผิด และไม่ยำเกรงต่อบทลงโทษที่ตนจะได้รับ บทลงโทษของประเทศไทยถือว่าเป็นบทลงโทษที่ยังไม่รุนแรงนักเมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเมาแล้วขับที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินทั้งของผู้ขับชียานพาหนะเอง และ

ของผู้อื่น ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้โดยการเพิ่มมาตรการเรื่องปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย โดยการกำหนดบทลงโทษสำหรับปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายมากกว่า 1 ฐาน กำหนดค่าปรับในอัตราขั้นบันได เพิ่มมาตรการจำแนกความร้ายแรงของการกระทำความผิด เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการกำหนดบทลงโทษ หากกระทำความผิดบ่อยครั้งก็สมควรที่จะถูกลงโทษให้รุนแรงยิ่งขึ้น กำหนดฐานความผิด และบทลงโทษของผู้ขับขี่ยานพาหนะ เพื่อการพาณิชย์เป็นการเฉพาะ เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้ขับขี่ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสวัสดิการของผู้ใช้รถใช้ถนน โดยควรกำหนดให้ผู้ขับขี่รถประเภทนี้มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายน้อยกว่าผู้ขับขี่รถประเภทอื่น เพิ่มมาตรการบังคับติดตั้งเครื่อง (Lgnition Interlock) สนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อร่างกาย และความเข้าใจเกี่ยวกับ “ดื่มมาตรฐาน (Standard Drink)” เพื่อที่ผู้ดื่มจะสามารถมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจได้ว่าในสถานการณ์ใดที่ไม่ควรดื่มแอลกอฮอล์เลย และส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในการป้องกันและลดปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่รับผิดชอบ โดยเฉพาะบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมควรมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันในการพัฒนา และดำเนินการโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันป้องกัน และช่วยลดปัญหาในสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

บทความวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษากฎหมาย มาตรการ และแนวทางการควบคุมปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนจากกฎหมายไทย ประกอบกับกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม และญี่ปุ่น โดยยังมีประเทศอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ศึกษา อาทิ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ฯลฯ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่อาจมีแนวทาง หรือมาตรการที่มีประสิทธิภาพ หรือเหมาะสมกับประเทศไทย การทำวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษากฎหมาย มาตรการ และแนวทางการควบคุมปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนกับประเทศสิงคโปร์ ประเทศออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อนำมาเสนอแนะและปรับใช้กับประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **ส่องผลร้าย ที่ได้จากการดื่มแล้วขับ**. [Online]. Available: http://healthydee.moph.go.th/view_article.php?id=1036. [2565, กรกฎาคม 8].
- กรมคุมประพฤติ. (2555). **แนวปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดคดีขับรถขณะเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**. [Online]. Available: <https://probation.go.th/contentdl.php?id=31370>. [2565, พฤษภาคม 15].
- มูลนิธิเมาไม่ขับ. (2565) **สถิติผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนทั่วประเทศ**. [Online]. Available: <https://www.ddd.or.th/StatisticsOfDeathAndInjuries/index/2020>. [2565, สิงหาคม 8].
- ไวยพจน์ กลุาชัย. (2555). **การบังคับใช้กฎหมายกรณีเมาแล้วขับในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ เวียดนาม สิงคโปร์และไทย**. [Online]. Available: <https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/2/275777>. [2565, พฤษภาคม 15].
- ไวยพจน์ กลุาชัย และจินดา กลับลาย. (2558). **การบังคับใช้กฎหมาย “เมาแล้วขับ”**. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. (2563). **โครงการการศึกษาช่องว่างและแนวทางที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายต่อการลดพฤติกรรมเมาแล้วขับบนท้องถนน**. [Online]. Available: http://www.roadsafetythai.org/edoc/doc_20201019112437.pdf. [2565, กรกฎาคม 8].
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). **กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒**. [Online]. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=570840&ext=htm>. [2565, กรกฎาคม 8].
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). **ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับฉลากของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๘**. [Online]. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=721338&ext=htm>. [2565, กรกฎาคม 8].
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). **พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑**. [Online]. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=571438&ext=htm>. [2565, กรกฎาคม 8].
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). **พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒**. [Online]. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=570840&ext=htm>. [2565, กรกฎาคม 8].
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2562). **คกก. นโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ เห็นชอบมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สนับสนุนการลดปัญหาอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์**. [Online]. Available: <https://gnews.apps.go.th/news?news=37460>. [2565, พฤษภาคม 15]

References

- Bakermckenzie. (2020). **Consumer Goods & Retail Vietnam**. [Online]. Available: <https://www.bakermckenzie.com/en/-/media/images/insight/publications/2020/02/vietnam-adopts-new-law-to-tackle-effects-of-alcohol.pdf>. [2022, August 8].
- European Transport Safety Council. (2019). **Progress in Reducing Drink-Driving and Other Alcohol-Related Road Deaths in Europe**. [Online]. Available: https://etsc.eu/wp-content/uploads/reducingdrinkdriving_031239_design_final.pdf. [2022, May 15].
- Government of the United Kingdom. (2022). **Road Traffic Act 1988**. [Online]. Available: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/52/contents#top>. [2022, August 8].
- Institute of Alcohol Studies. (2010). **Drinking & Driving: IAS factsheet**. London: Institute of Alcohol Studies.

Traffic Injury Foundation. (2019). **TIRF USA releases Road Safety Monitor: Alcohol-Impaired Driving in the United States, 2019.** [Online]. Available: <https://tirf.us/tirf-usa-releases-road-safety-monitor-alcohol-impaired-driving-in-the-united-states-2019/>. [2022, August 22].

World Health Organization. (2022). **Launch of the Global Status Report on Road Safety 2018 in Thailand.** [Online]. Available: <https://www.who.int/thailand/news/detail/19-12-2018-launch-of-the-global-status-report-on-road-safety-2018-in-thailand#:~:text=According%20to%20WHO%20estimates%20for,between%2015%20and%2029%20years.> [2022, July 8].

Translated Thai References

Department of Probation. (2012). **Guidelines for the Offenders of Driving While Drunk With Alcoholic Beverages.** [Online]. Available: <https://probation.go.th/contentdl.php?id=31370>. [2022, May 15]. (in Thai)

Digital Government Development Agency. (2019). **National Alcoholic Beverage Policy Approved Measures to Control Alcoholic Beverages Support to Reduce Road Accidents During Songkran Festival.** [Online]. Available: <https://gnews.apps.go.th/news?news=37460>. [2022, May 15]. (in Thai)

Don't Drive Drunk Foundation. (2022). **Statistics of Deaths and Injuries From Road Accidents Across the Country.** [Online]. Available: <https://www.ddd.or.th/StatisticsOfDeathAndInjuries/index/2020>. [2565, August 8]. (in Thai)

Kulachai, W. (2012). **Law Enforcement Against Drunk Driving in England, USA, Korea, Vietnam, Singapore, and Thailand.** [Online]. Available: <https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/2/275777>. [2022, May 15]. (in Thai)

Kulachai, W and Kluklai, J. (2015). **Law enforcement. "Drunk and Drive"**. Bangkok: AKSORN THAI PRESS LIMITED PARTNERSHIP. (in Thai)

Ministry of Public Health. (2020). **Look at the Bad Effects of Drinking and Driving.** [Online]. Available: http://healthydee.moph.go.th/view_article.php?id=1036. [2565, July 8]. (in Thai)

Office of the Council of State. (2019). **Act Alcohol Control 2008.** [Online]. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=571438&ext=htm>. [2565, July 8]. (in Thai)

Office of the Council of State. (2015). **Announcement of the Alcoholic Beverage Control Board Re: Criteria, Methods and Conditions Regarding Alcohol Labeling B.E. 2558 (2015)**. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=721338&ext=htm>. [2565, July 8]. (in Thai)

Office of the Council of State. (2017). **Ministerial Regulation No. 16 (B.E. 2537) Issued under the Road Traffic Act, B.E. 1979**. [Online]. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=570840&ext=htm>. [2565, July 8]. (in Thai)

Office of the Council of State. (2019). **Road Traffic Act 1979**. [Online]. Available: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=570840&ext=htm>. [2565, July 8]. (in Thai)

Office of the Health Promotion Fund. (2020). **Gap Study Project and Appropriate Approaches to Optimize Law Enforcement in Reducing Drunk Driving Behavior on the Road**. [Online]. Available: http://www.roadsafetythai.org/edoc/doc_20201019112437.pdf. [2565, July 8]. (in Thai)

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริญญา ดุสิตนานนท์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เลขที่ 126/1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2697-6805

e-mail: dsirinya@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปกรณ์ วิญญูห์ตถกิจ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เลขที่ 126/1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2697-6805

e-mail: pakorn_win@utcc.ac.th